

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Харківської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2025 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в I кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Харківської області** у I кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та подорожчання енергоносіїв, **респонденти очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та мали позитивні очікування щодо перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін і подальша девальвація національної валюти.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 9.1% (у IV кварталі 2024 року – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 15.6%. Найоптимістичніше були налаштовані респонденти підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – 45.5%), водночас респонденти підприємств транспорту та зв'язку мали негативні очікування («мінус» 28.6%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становила 47.7% (у попередньому кварталі – 45.8%), у цілому по Україні – 60.3%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 86.0% респондентів (у IV кварталі 2024 року – 89.6%), у цілому по Україні – 89.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 7.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%), у цілому по Україні – 4.7% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 18.2% та 23.1% відповідно (у IV кварталі 2024 року – 0.0% та 25.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 20.7% та 19.5% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 15.9% та «мінус» 4.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 6.4% і 4.3% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.7% та 13.4% відповідно;
- **кількість працівників на своїх підприємствах без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.1%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 0.6%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 86.4% і 68.2% відповідно (у попередньому кварталі – 89.6% і 68.8% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін на продукцію власного виробництва в підприємств переробної промисловості (90.9%) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 59.1% та 45.5% відповідно (у попередньому кварталі – 63.8% і 54.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво воєнні дії та їх наслідки (відмітили 93.2% опитаних), брак кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

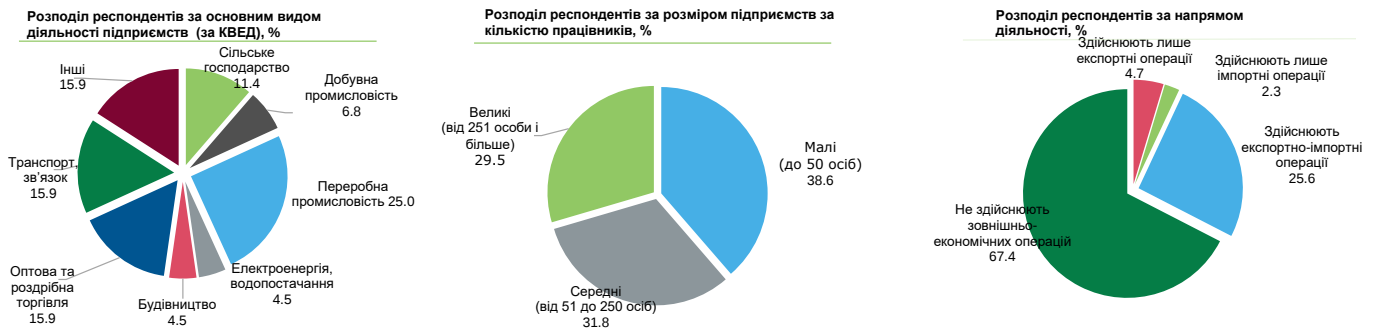
Респонденти очікували **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, обирали запозичення виключно в національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом послабилися, проте все ще залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.7% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

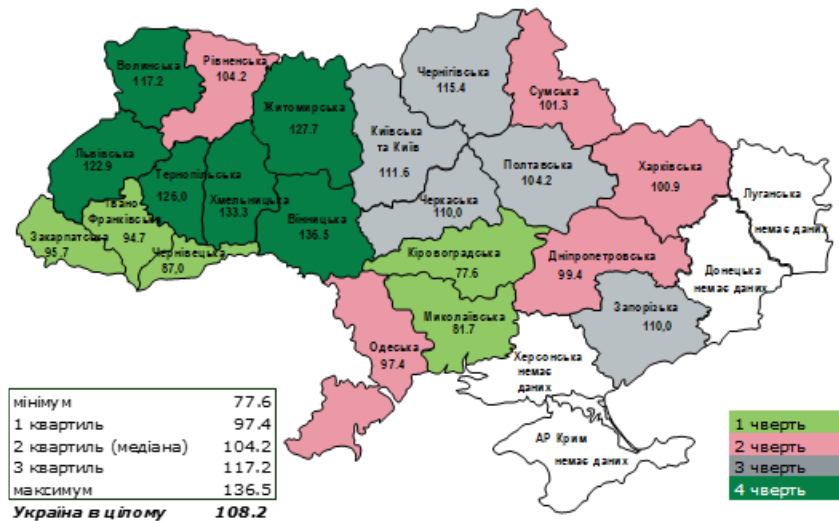
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у IV кварталі 2024 року – «мінус» 16.7%), у цілому по Україні – «мінус» 3.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 13.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.3%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 18.6% (у попередньому кварталі – 35.4%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 3 лютого – 3 березня 2025 року;
- опитано всього 44 підприємства;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

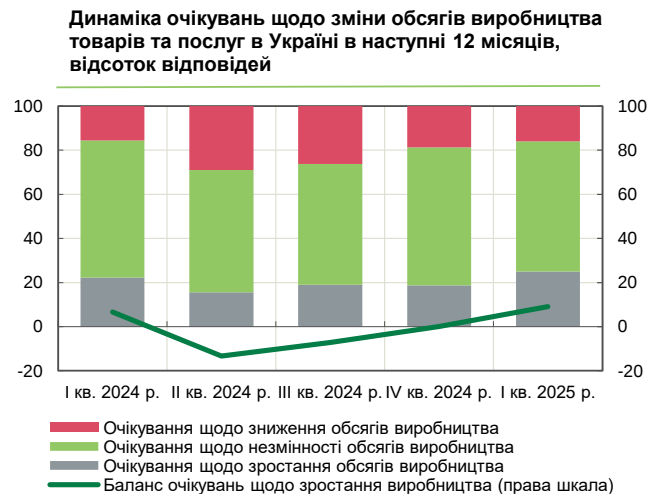
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	-13.3	-26.7	-23.8	-16.7	7.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	13.3	-11.1	0.0	0.0	18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	6.8	-9.3	-7.3	-6.4	-15.9
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	6.7	4.5	2.5	4.3	-4.5
кількості працівників	-15.6	-18.2	-21.4	-2.1	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

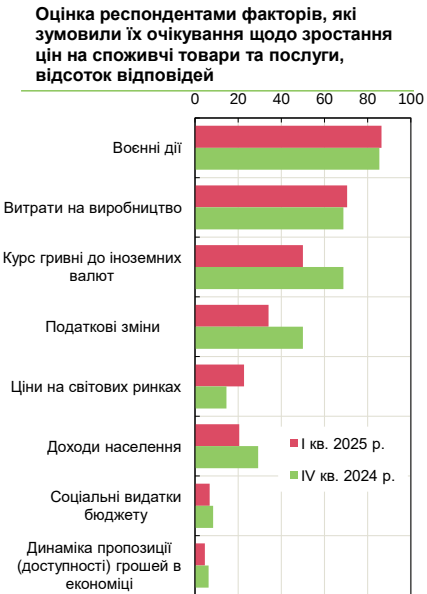
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

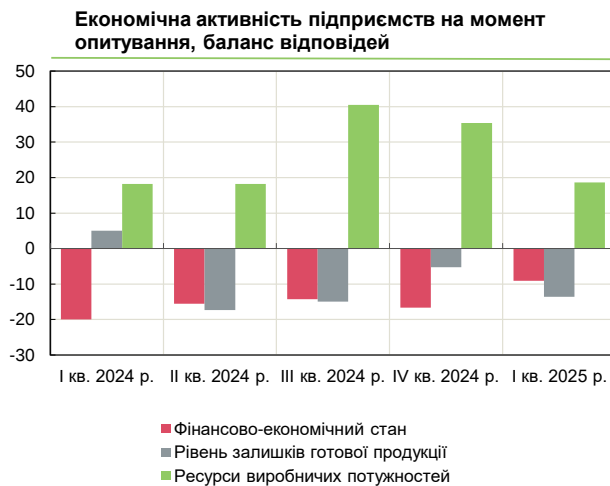
Графік 1

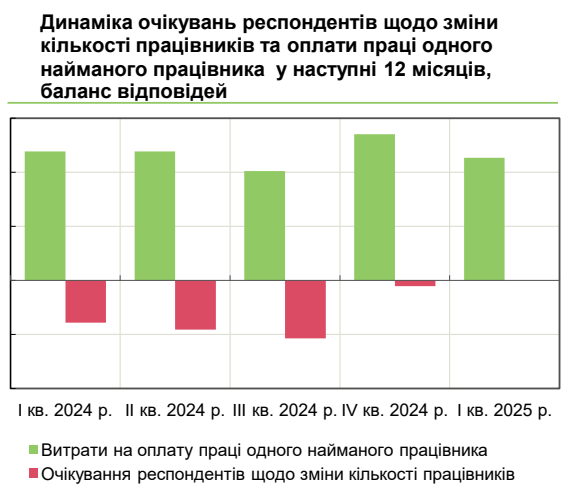
Графік 2

Графік 3

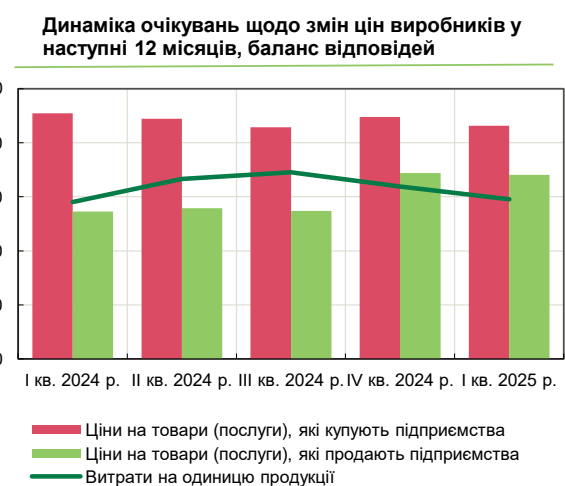
Графік 4

Графік 5

Графік 6

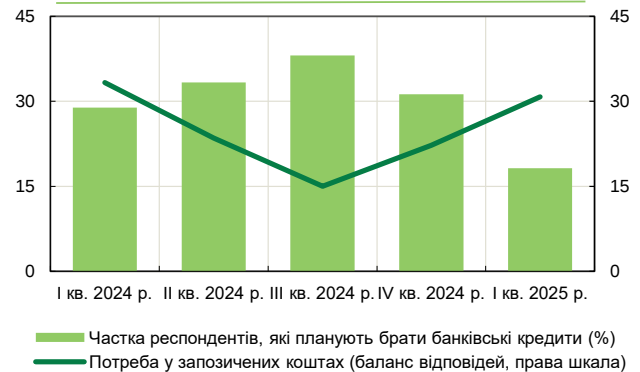
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

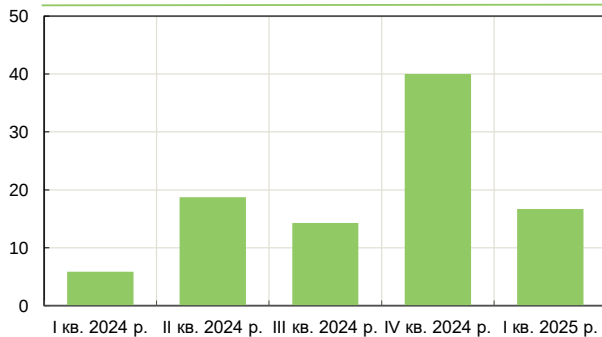
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

